

Sárospataki
Iszapági Kozslöny

Főszerkesztő: Király Zoltán
Társzerkesztők: Császár József, Kovács József, Képes Géza
Felelős szerkesztő: Darányi Lajos

TARTALOM: Rácz Lajos: Radácsi György.
— Komáromy Sándor: Mesél a kályha . . .
(Vers.) — Horkay László: Értékek felé. —
Király Zoltán: Debreceni Gyula sírjánál. —
Darányi Lajos: A mult kötelezése, a jövő
igénye. — Selma Lagerlöf: Futórózsák
alatt. (Fordította: Szathmáry Lajos) —
Farkasfalvi Mauks László: Rezignáció! . . .
(Vers.) — Kizák László: Karácsony esté-
jén. — Egyleti élet. — Hirek. — Hirdetések.

Megjelenik július és augusztus kivételével havonta egyszer.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Sárospatak. — Kollégium.
Előfizetés: Egész évre ... 4 pengő
Félévre ... 2 pengő

Sárospataki
Ifjúsági Közlöny

XLIII. évfolyam.

Január hó.

1928.

Főszerkesztő :

Társzerkesztők :

Felelős szerkesztő :

Király Zoltán Császár József, Kovács József, Képes Géza Darányi Lajos

Radácsi György
1846—1928.

A sárospataki főiskola ifjúsága méltán öltött gyászt *Radácsi György* 1917 ben nyugalmazott, de az üresedésben levő újszövetségi tanszéken egész 1925. júniusáig helyettesi minőségben előadó tanár elhunytá felett, nemcsak azért, mert jóval egy emberöltőn túl, a segéd- és helyettes tanári évek beszámításával 55 éven át szórta lelkének fényes, éltető sugarait főiskolánk ifjúsága felé, az ifjúság hitének erősítésére, értelmének mélyítésére, erkölcsének nemesítésére; nemcsak azért, mert ékes nyelven, ragyogó tollal megírt irodalmi műveivel az egész országban dicsőséget szerzett a pataki főiskolának s ref. egyházi, iskolai, irodalmi és tudományos közéletünkben világító oszlopként járt előttünk; — hanem azért is, mert az elköltözött tanár az ifjúságnak, az egyház és haza jövődő munkásainak mindenkor melegkeblű barátja volt, melyet egyúttal érzett, melynek nemes törekvéseit pártolta, melynek sorsát úgyis mint tanár, úgyis mint a főiskolai igazgatásnak hosszú időn át egyik első vezetője (5 éven át [1882—1884 és 1895—1898.] akadémiai és közigazgató 21 éven át [1900—1921] gazdasági választmányi elnök volt) mindig szíven viselte, anyagi és szellemi helyzetének emelésére sem a munkát, sem az áldozatot soha nem sajnálta.

Diákéletéről s egyúttal a korabeli diákéletéről két dolgozatában is („Régi pataki diákélet“ s „Töredékes visszaemlékezés a sárospataki főiskolai énekkarra“, *Emlékjelek — Bizonyosságok*, II. kötet, 322—346, 347—361. l.) utólráhetetlen szépségű, a szív és költészet bűbájos hangján írt előadással emlékezik meg. Mindakettőből, de az *Emlékjelek — Bizonyosságok* két kötetének szinte minden darabjából kité-

szik, mily rajongó szeretettel tekintett ő fel e főiskola kortól és országrengető nagy eseményektől megbarnult falaira, mily halálíg tartó hűséggel zárta szívébe annak fejedelmi jöltevőit, pátronusait, fényes tudományú és ékes előadású tanárait, — s mily boldognak érezte magát, hogy e főiskola diákja, majd tanárja lehetett, hogy ennek a nagy múltú intézetnek szellemi és anyagi továbbépítéséhez, fejlesztéséhez, ha csak egy tégladarabbal, ő is hozzájárulhatott. Különösen második dolgozatában egészen olvadozó érzésekkel teszt valómást a *főiskolai ének*kar iránti lángoló szeretetéről, melynek soha egyetlen szereplését el nem mulasztotta, melynek gyászdalaival együtt siratta az elhunyt tanárt vagy pályatársat, melynek himnuszaival együtt szárnyalt az ő lelke is a magasba, honfidalaira erős elhatározások dobogtatták meg az ő keblét is. Csak futólag érinti, hogy az 1869—1870 és 1870—1871. iskolai évben ő volt kórus-elnök; de mi tudjuk, hogy ez a két esztendő a nagy tekintélyű, kortársai felett szinte egy fejvel kimagasló kórus-elnök vezetése alatt, aki a kórusban a rendet, fegyelmet és a kemény munkát megkívánta, az énekkar életének egyik fényes időszaka volt.

Diákéletének még két mozzanatát hadd említsen meg. 1872. őszén a heidelbergi egyetemre ment s ott sanyarú viszonyok közt (néha 1—2 zsemlye volt a napi eledele) rendületlenül tanult és búvárkodott. Itt dolgozta ki Balogh Ferenc debreceni theol. tanár *Keresztény Egyháztörténetének* bírálatát, melyet 1873-ban a Ballagi Mór szerkesztette *Protestáns Egyházi és Iskolai Lap*-ban tett közzé, amivel első ízben jelent meg — egyszerre nagyon kedvező vélemény keltve maga iránt — mint jól készült theológus az irodalom mezején. — A másik esemény diákkorában Patakra jövele alkalmával történt. Akkoriban Szepsi—Kassa felől még nem járt vonat Patak felé, hanem a diákok csoportokba verődve, hátukon batyuval, gyalog vándoroltak a kollégium felé; az elfáradt és elmaradozó kisebb diákokat a nagyobbak közrefogták, batyuját fölvtették s úgy segítettek neki a menetben. Mikor estére Újhelybe értek, R. György már halálosan fáradt volt; de Újhelyben nem lehetett megállapodni, az utcán nem hálhattak, így hát tovább jöttek . . . ide Patakra. Azt mondta, hogy ezt az útát már alva tette meg, annak semmi részletére nem emlékezett! — Ő maga diákélete legnevezetesebb eseményének azt tartotta, hogy 1868-ban hűsvétkor a Tompa M. legátusa lehetett Hanván.

A külföldről hazatért ifjút 1873. május havában az egyházkerületi gyűlés főgimnáziumi és képezdei vallástanárrá választotta. De ebben az állásban csak 4 évig működött, mert 1877-ben az előjáróság, Mitrovics Gyula javaslatára felvitte az akadémiára a bibliai tudományok (héber nyelv, ó- és újszövetségi írásmagyarázat) tanárává; utóbb, 1901-től fogva, új beosztás folytán inkább csak az ószövetségi tudományok tanára volt. Itt pár év múlva a biblia tanulmányozásába mélyedt a biblia szellemével megteljesedett lelke egymásután hozta napfényre (jó részben a *Sárospataki Lapok* útján, melynek előbb társ-, majd 1887—1896-ban felelős szerkesztője lett) a szebbnél-szebb, értékesnél-értékesebb bibliai tanulmányokat. Ezekből egy-egy szép

őszövetségi részlet költői, jambusi sorokba foglalt fordításával, mindjárt 1884. őszén, a *Sárospataki Ifjúsági Közlöny* megindulásakor alólírottat is megtisztelte; így jelent meg e lap I. évfolyamában a 4. számban *Esaiás*: XL. rész 1—31. versének fordítása, Versator aláírással, a 9. számban pedig az *Énekek éneke* II. r. 8—14, VII. r. 12—14 s VI. r. 11—12. versének fordítása r—y jeggyel.

Bibliai tanulmányai csakhamar rátereltek a ref. írói és tudományos világ figyelmét s így történt, hogy Szász Károly dunamelléki püspök, mikor a múlt század kilencvenes éveiben a Britt és Külföldi Bibliatársaság, a mi bibliánk kiadója, a Károli G. bibliafordításából javított, a modern szövegkritikát számbavevő s a mai fejlett magyar nyelvhez simuló kiadást óhajtott közrebocsátani, R. Györgyöt is fölkerlte egyes őszövetségi könyvek lefordítására. Radácsi Gy. e megbízásnak oly fényes sikerrel felelt meg, hogy a költőpüspök utólag más elmaradozó fordítók illetékét is neki juttatta. sőt utóbb a fordítások revíziójába is belevonta őt. A revideált biblia, melyet ma is használunk, 1905 ben jelent meg s Radácsi Gy-től a következő könyvek fordítását tartalmazza: Genesis, Exodus, Numerus, Levitikus, továbbá a kis próféták s a zsoltárok egy részének fordítását.

De bibliai tanulmányai még egy más fontos következménnyel is jártak R. Gy. re, az íróra nézve: bibliai szellem, bibliai zamat, bizonyos prófétai szárnyalás lett uralkodó írásain és beszédein s kölcsönzött azoknak — kapcsolatban a legnagyobb magyar költők (főként Arany és Tompa) tanulmányozása révén magasra fejlesztett írói művészetével, nemes veretű magyar nyelvvel — ellenállhatatlan bájít és varázst. Ezekhez járult saját egyéniségének megnyilatkozása, a múlt nagy alakjaira. nagy eseményeire árasztott visszaemlékezés meleg sugára (ezt látjuk különösen a ref. egyházi és iskolai életünk jelesei-ről írt mesteri jellemrajzaiban); stílusának, előadásának e megragadó vonásai minden olvasójának szívét méltán lebilincseltek, a szerzőt pedig ref. egyházi irodalmunk egyik legkedveltebb írójává emelték.

A biblia tanulmányába való mélyedéséből és a múlt nagy alakjainak mélyesleges megbecsüléséből következett az istenes vén ember: *Károli* Gáspár emlékezetének felújítása, bibliafordítása megjelenésének 300 éves fordulója (1890) alkalmából s erőteljes hírlapi agitáció a *Sárospataki Lapokban* az ő gönci szobrának felállítása iránt, melynek leleplezése (1891 szept. 14 én) a két magyar prot. egyház nagyszabású örömmünnepevé vált.

Mint közigazgató hathatósan támogatta az ifjúságot, elsősorban a M. Irodalmi Önképző-Társulatot ama nemes törekvésében, hogy a nagy költőnek és volt pataki diáknak: *Tompa* Mihálynak egykori tanulmányai színhelyén: az iskolakertben szobrot állítson, ami 1896 okt. 4-én meg is történt. Mint az akadémiai ifj. Olvasókör tanárelnöke, ő rendezte be otthonosan az olvasókört s szerelte fel azt billiárdal, hogy az ifjaknak a szükséges szórakozásért ne kelljen a kávéházba menniök. Mint a Gazdasági Választmány elnöke, ő építette az ifjúság számára Mudrány András hagyatékából a tápintézet új modern, tágas épületét s ő szerelte azt fel színpaddal a hangversenyek és műkedvelői elő-

adások számára. Az iskolakert szépítése és padokkal ellátása is sokat köszönhet neki.

Önállóan megjelent művei, két népiskolai tankönyvön kívül: *A Károli biblia* háromszázados örömnüpepenek *Emlékkönyve* (1892), *Bibliai tanulmányok* (1906), *Emlékjelek-Bizonyságok* I—II. kötet (1906, 1910), továbbá emlékbeszédjei (ifj. báró Vay Miklós, Warga Lajos, Mudrány András felett); mindezek soha el nem évülő bizonyságai a főiskoláért élő, azért minden áldozatra kész szeretetének, emelkedett erkölcsi felfogásának, magasan szárnyaló idealizmusának s a magyar protestantizmus legnemesebb hagyományaihoz való ragaszkodásának. Amit egyik felolvasásában követelmény gyanánt állított fel az ifjúsággal szemben: „A pataki iskola a régi pataki diák rajongó szeretetével lehet csak erős!” — azt első sorban maga igyekezett szép hosszú életével és munkásságával valóra váltani. De nemcsak munkálkodott, hanem türt és szenvedett is szeretett főiskolájáért, hordozta — jajszó nélkül — a keresztet, s a töviset sem tántoríthatták meg sem hitében, sem szeretetében!

Két és félévi testi törődöttség után életének 82-ik évében, jan. 11-én költözött el az örökkévalóság Urához, csak 13 nappal élve túl azt, akivel 55 évet élt boldog házasságban, áldott lelki hiúvesét, szül. Bálint Erzsébet asszonyt. Akiknek szíve 55 éven át egymásért dobogott, most ime már újra együtt vannak az örökkévalóságban!

A Radácsi Gy. élete és munkássága, jelleme és példája gazdag, messze időkre világító drága öröksege marad a sárospataki főiskolának. Áldott legyen emlékezte!

Rúcz Lajos.

~~~~~

Mesél a kályha . . .

Piros Tűz Legények vidáman kacagnak
s birkózva szaladnak a lángba:
és sziszeg, és zúg, és morog, és sír
a kályha:

és halk Mesét duruzsol lágyan
s fülcmebe bemászik lopva a hang,
mintha messze, túl a hegyen szólna
a harang;

lázás, kínozott, tépett kis Mesék
bújnak riadtan Szív-palotámba . . .
És sír, és bűg, és elalszik
a kályha . . .

Sárospatak.

Komáromy Sándor.

Értékek felé.

A Közlöny dec. számában „A pataki diáklélek fejlődése“ címén egy cikk jelent meg Kovács Józseftől, melytől megkapva magam is indítást éreztem ahhoz, hogy e problémához hozzányújjak. A cikk egy központban álló, kemény harcosnak komoly, gondolatos, de mégis csak, hadakozása. Szükségét látom azért kissé objektivebb kézzel kezelni a problémát s mindenestre nagyobb megértéssel a múlttal szemben. Így kisérelem meg hozzá mondanivalóimat felfejteni. Ha az idői távolság nincs is meg ehhez részemről, hiszen csak épen most voltam pataki diák, nagyon is megvan a térbeli.

Az egyszer bizonyos, hogy a pataki diák, vagy ha úgy tetszik, a pataki diáklélek nagyon is szembeszökő *változáson, átalakuláson*, jogosan lehet mondani *elkomolyodáson* megy át a közeli tegnaphoz s a mának napjaiban. A fejlődés fogalma helyett inkább így szeretném a tényt megjelölni, mint ami a folyamatot jobban fedi. A pataki diák mássá lesz, mint volt a boldog békének napjaiban, de vajjon ez a más értékesebb-e, azt a jövő fogja megmutatni. *Minden élet, de különösen diákélet csak haladás az értékek felé* s legfeljebb arról lehet szó, hogy a mostani diákság közelebbi útra lépett, helyesebb útat választott haladásában. De hogy az a diákság, amelynek ideje volt arra is s megengedhette magának, hogy vidám mulatozással s könnyebb étellel töltsse napjait az iskolai élete alatt, hű volt alma matere hagyományaihoz s a maximumig teljesítette kötelességét az örök értékekkel szemben, amelynél tovább — hogy az ellentét annál nagyobb legyen — a bibliás diák sem mehet, mutatja a sok drága élet odaáldozásáról tanuskodó hősök emléktáblája a legszemléletesebben.

Mint minden lelki, belső átalakulás hosszas, lassú folyamat eredménye, úgy a pataki diákélet is évek hosszú sorának belső változása után jutott el e ponton odáig, hogy ismét egy jelentékeny számát lerázza magáról ama külső mulatós hagyományoknak, szokásoknak, amelyek már elvesztették gyökerüket a diákéletben s csak egy komoly elhatározásra vártak, hogy végleg megszűnjenek. A béke életerős fáján élhettek nyugodtan, mint paraziták, de egy szegény ország fiainak, akiknek legutolsó s legkisebb erejükre is szükségük van, szinte életfentartásuk szükségelte feladatuk volt, hogy tőlük megszabaduljanak

De ezek után mered aztán a nehezebb s kérdések elé állító feladat elénk. Ezután következik, hogy úgy mondjam, a komolyabb, amennyiben pozitívumok után kutató meggondolás: Mit termelt ki a pataki diákélet e sokak szemében kedves hagyományok ellenében? Mivé akar lenni a pataki diák? Mennyiben fogja fel komolyabban feladatát? Mennyiben használja fel jobban az így kapott időt s fel szabadult munkaerőt?

De épen ezért itt már nem lehet elméleti okoskodásokkal. boldogulni, nem lehet mutatós, könnyű eredményeket kitermelni. Sajnos, nem lehet olyan kézzel fogható jelekre rámutatni, mint a külső diák-

virtuskodások. A külsőnek a természetében, jellegében már benne van ez az előny: a látszás, feltűnés, mutatás.

Ne torpanjon s ne ijedjen meg azért az a pataki diák, ha hirtelen az előbb említett kérdésekre semmit, vagy csak rövid szóval tud felelni s semmi kézzelfogható jelt nem is tud felmutatni, ha érzi s tudja, hogy már diák élete az örökkévaló értékek, az örök normák jegye alatt folyik le, ha bensőleg komoly életet él.

Ne ijedjen meg attól sem, ha egyszerre csak kevesebb mondanivaló s kevesebb említésreméltó lesz diákéletével kapcsolatban s nem lehet olyan gazdag témája írónak s vidám társaságban folyó beszédeknek. Az az élet, amelyről keveset lehet írni s beszélni, nem feltétlenül a halálról tesz tanúságot, sőt sokkal inkább tartalmazhat épen azért magasabb értéket. Nemcsak a közönségesről nem lehet sokat mondani, hanem a szabályszerűről, a normák jegyében haladóóról sem. S egy ref. keresztyén sárospataki diák épen elég értéket talál maga előtt, amelynek szolgálatába már diákévei alatt odaállítsa életét!

Hogy azonban olyan veszedelmes volna a különbség s a távolság régi pataki diák s mostani közötti, nem merem, nem akarom s nem is szeretném állítani. A változó forma tekintetében döntő, lényeges, ami — tagadhatatlan — maga némi tartalmi módosulásnak is eredménye. Azért, mert a régi pataki diák a legtöbbször kedvezőtlen alakban jelenik meg irodalomban s a köztudatban, hogy mindenütt csak duhajkodó, virtuskodó jellege szerint karakterizálódik, ez lehet egyoldalú értékelés, ferde úzus eredménye, de egyáltalán nem azt jelenti, hogy itt is kell keresni a régi pataki diák lényegét. Ezt is csinálta s erről volt mit beszélni, de Isten őrizzen, hogy ez lett volna az ő „értékes” oldala, az ő tartalma. De még azt sem jelenti ez, hogy minden régi pataki diák ilyen külső keretek között töltötte el diákéletét, sőt inkább hallunk mi tej melletti nagyon vidám s barátságos összejövetelekről is a régi időben. S a mai pataki diáknak sem lehet s nem szabad szégyenkeznie, hogy ő is pataki diák. *S változott forma, munkásabb élet, komolyabban látott cél mellett legyen továbbra is pataki diák*, ami eddig is sok komoly értéket jelentett.

Más körülmények között, talán sok tekintetben más feladatok előtt is komolyabban éli napjait a ma diákja. Örüljön neki, ha külső életében is komolyabb lehet s komolyabb lett a ma nagyon komoly életfeladatainak megfelelően. Teljesítse híven kötelességeit. Komoly munkával menjen az értékek felé! Nem kell hát különösebbekre gondolnia, jobbak után keresnie.

Szebb programot, komolyabb elgondolást nem tűzhet ki maga elé a ma diákja sem, mint a keresztyénség komolyan vételét s az ebből következő életelvek levonását s a törekvést azoknak fokozottabb élésére. S ebben kell, hogy örök maradjon a pataki diák!

Zürich.

Horkay László.

Nem annyit élünk, amennyit dolgozunk, hanem annyit, amennyire a mások szeretetében részesülünk s amennyi szeretetet gyakorolunk!

Harnack.

Debreczeni Gyula sírjánál.

Király Zoltán szénior búcsúbeszéde Sátoraljaújhelyben 1927 dec. 21-én

Pál Filip. III. r. 20, 21. v. „A mi országunk meny-nyekben van, honnét a megtartó Ur Jézus Krisztust is várjuk: Ki elváltoztatja a mi nyomorúságos testünket, hogy hasonló legyen az ő dicsőséges testéhez, amaz Ő hatalmas munkája szerint, mely által maga alá is vehet mindeneket.“

Kedves volt pályatársunk, szeretett testvérünk!

73 theologus-kollegád és barátod nevében állunk itt, nyitott sírod előtt, mi, kicsiny töredéke annak a lelki közösségnek, amelynek Te már megszűntél látható tagja lenni. — De jöttünk szeretett Alma Matered, a sárospataki Ref. Főiskola, annak tanári kara és egyetemes ifjúsága nevében is, hogy koporsódra helyezzük koszorunkat, s a viszontlátás reményében búcsút vegyünk Tőled. — Szomorú mandátum, nehéz feladat! Mert, bár „elvégeztetett dolog, hogy mindenek egyszer meghaljanak“ — mondja Pál apostol —, s bár Plinius, az ókori tudós is így nyilatkozik: „Az Istennek legjobb és legnagyobb ajándéka az, hogy az embereknek meg kell halniok“, — mégis önkénytelenül azt kérdezzük Gedeonnal: „Ha Isten velünk, miért talált minket ez a csapás?“ (Bir VI. 13.) Különösen miért talált most, amikor az Életet, és nem a halált várjuk, amikor a Krisztus születése ünnepére készülünk. A feleletet maga a Megváltó adja meg: Minden azért történik, „hogy Istennek dolgai nyilvánvalókká legyenek!“

K. T! A régi Thrácia lakói házaikban vedreket tartottak, melyekbe a család tagjai minden napon egy egy fehér vagy fekete kavicsot vetettek aszerint, amint napjukat szerencsésnek tartották vagy sem. S amikor valaki közülük meghalt, annak edényét felnyitották s a benne talált fehér és fekete kövek számának arányából állapították meg, hogy szerencsés, boldog élete volt e a földön az eltávozottnak s ugyancsak ebből következtettek arra: vajjon szerencsés, boldog lesz-e élete a túlvilágon E régi, földi szokást — mely már csak történet — fölemelve a szellem világába s Reád alkalmazva kedves Testvérünk, úgy találjuk, hogy a te fehér kövekkel telt edényed theologus-lelkületed volt, amelyből mi biztosan következtethetjük, hogy fölemelt fővel. Isten fiainak krisztusi dicsőségtől sugárzó arcával állasz meg a tisztaság Fejedelme: a Te Megváltód előtt, aki úgy szeretett Téged, hogy megszabadított földi szenvedéseidről. — A mi szeretetünk, amellyel körül vettünk Téged, csak halvány visszfénye volt annak a szeretetnek, amellyel Ő szeretett Téged, akinek szolgálatába szegődtél, akinek zászlaja alá áltál az ígével: Soli Deo Gloria! és elindultál felé.

Ő is közelített, hogy találkozzék veled és velünk, személyesen. Elindult nagyon messziről, nagyon régen. Időtlen idők, ezredévek előtt s beláthatatlan utat tett meg Bethlehemtől Galileán. Jeruzsálemen-

az Olalfák hegyén, a Golgothán-keresztül, 19 évszázadon át, 1927 adventjéig. Már csak néhány nap választott el Tőle. Már csak néhány várakozó adventi órát kellett volna átélned, de Te nem várhattál és elibe mentél . . .

Megvagyunk győződve arról hogy boldog a Te találkozásod s mi mégis sírodra hullatjuk könnyeinket, mert fájdalmas ürt hagytál magad után, mert az életre: munkára és szolgálatra kibocsátó „Vá-lásra int immár az óra” helyett gyászdalit kell énekelnünk neked, míg odahaza gyászba borult Alma Matered ormán halál-lobogót lenget a hideg téli szél . . .

K. T. ! Sokszor iméltlódó utolsó jelenet : fiatal virágzó fa. melyet derékban tör ketté az életvihar és elsodorja a szülők egyetlen remé-nyét. De Téged, mint Krisztus ifjú szolgáját ragadott el a halál, aki megértetted, hogy kezdetben a zűrzavaros korszakban össze voltak ve-gyülve a legellentétebb természetű dolgok : az élet melege a halált lehelő hideggel, a sötétség a világossággal, a jó a rosszal. Megér-tetted, hogy ezeket Isten a fizikai világban egymástól elválasztotta a teremtés napjain. Így vált külön az ég a földtől, a víz a száraztól, a világosság a sötétségtől s előállt az a dicsőséges szép rend melyet bámulva csodált meg a primitív ősember épügy, mint a XX. század modern, magas kulturával, gazdag technikával s pazar fantáziával rendel-kező világfia. Megértetted, hogy ezt az operációt nem vitte végbe Isten az erkölcsi világban, hanem szabad akaratlan ruházott föl minket, amely nek alapján és segítségével nekünk magunknak kell különböztetnünk. Még itt kezdet, kaosz, zűrzavar van ma is. Még itt össze van keverve az igazság, szentség, jóság, ártatlanság a bűnnel, a lelki nyomorú-sággal, az erkölcsi süllyedéssel, pedig 2000 esztendeje már, hogy az üdv örömhanga, a Krisztus evangéliuma járja be a világot, 2000 esztendeje, hogy kezdetét vette e földön a diadalmas krisztusi élet. — Ennek az életnek propagátora, Krisztusnak és az Igének predikátora óhajtottál lenni, s Péter apostollal s velünk együtt új eget és új földet vártál, melyben igazság lakozik, — amikor e nemes törekvésben utolért a halál. De egy órállót is veszítettünk benned ez ideiglenes magyar végvár táborütze mellől, egy munkást tehát, aki láthatóan részt nem vehetsz többé az egyházi és nemzeti megújulás nagyszerű munká-jában . . .

Ilyen érzésekkel, fájó, vérző szívvel emlékezünk Reád, nem feledve Téged s vigasztalódva az Ige által : „Boldogok a halottak, kik az Urban halmak meg . . . mert megnyugosznak az ő fáradsá-guktól és az ő cselekedeteik követik őket. (Ján. jel. 14. r. 13. b.) Vita, sí scias uti, longa est!

Isten veled ! A viszont látásra !

*Az örökéletet az ész lehetségesnek, a szív szükségesnek tartja,
Isten létele pedig megköveteli és biztosítja.*

Ravasz.

A múlt kötelezése, a jövő igénye.

A falóra épen olyan lomhán, vagy ha úgy tetszik épen olyan örök munkakedvvel veri el Szilveszter estéjén is a tizenkettőt, mint bármelyik előtte levő éjszakán. A kártya épen úgy „virít” a kézben, a bor épen úgy sáppad a pohárban, mint más gondúzó téli virrasztáskor. A zene épen úgy szól, a tánc úgy dühöng, mint máskor... mégis egyik percről a másikra nagy változás történik. A tizenegy óra ötven perckor kezdett írást, legyen az szerelmes levél, vagy végrendelet, tizenegy perc múlva nem lehet 1927-tel keltezni. Az elmúlt kötelezi, a jelenné aprózódó jövő pedig igényli az 1928-at.

Először nem vesszük tudomásul. Nincs ember, aki az új év első napjaiban ne vétene ez ellen az igény ellen. Leveleken, póstai szelvényeken egy csomó áthuzott, vagy nyolcra átírt 7 állott — minden bizonnyal — ez év elején is.

Érdemes megállani ennél az emberi tévedésnél.

*

A múlt kötelez.

Nagy veszélye az a kulturembernek, hogy — gazdag szókincse lévén — a szavak elveszítik előtte kifejezési súlyukat. A falumban van egy 2 holdas, 5 lánygyermekes, 60 éves törpegazda Még a mesgyének is más színű a füve azon az oldalon, mely az ő földje felé esik. Tudja ez az ember, hogy e nagy világból csak két köblös az övé, azért használja ki annak minden talpalatját. Ilyen jó gazda módjára nézzük mi is ezt a két szót: a *múlt kötelez*.

A múltat legtöbbször halottnak szokták tartani, amivel szemben a mi viszonyunk: a kegyelet. Megható, szépen hangzó, de minden mélyebb tartalmat nélkülöző, bariton szólóra írt papi mondás ez az ó év esti beszédet bevezető mondat: „Temetésre jöttünk.” Csak halottat temetünk el; csak azt, aminek a fennmaradása az egészségre káros és csak azért, mert az a természetes. A múlt mindezeket a kellékeket a legteljesebben nélkülözi. A múlt nem halott. A múlt nemcsak hogy nem káros az egészségre, hanem egyenesen előfeltétele az életnek. A múlt eltemetése nemcsak hogy természetellenes, hanem maga a százszázalékos kommunizmus, anarkhizmus. Élet csak életből támadhat. A múlt, mert kötelez, él. Ezért lehet és ezért csak ez lehet minden élet tápláló talaja. Ez áll a múlt zárt egységeire is: a geniusz locira és a tradícióra is.

A mindig élő múltnak a kötelezése velünk szemben: *ti is éljétek*. Az ilyen feltétlen parancsot felállító múlttal szemben a mi viszonyunk: *minden erőddel járulj hozzá, hogy élhessünk*. Kérdés, mint ilyen, magán viseli e a múlt a „nóli tangere” jelleget? Távolról sem! Ha van egy apa, aki életének sok verejtékcseppjéből tud ragasztani egy vékás földcsekkét, az halálos ágyán minden bizonnyal úgy ráköti azt fia lelkére, hogy nem fogja elkótyavetyélni az apai hagyományt. Ezt olyan érthetőnek találom. De olyan apát nem tudok elképzelni, aki így végrendelezne: ebbe és ebbe a földbe, hiába lenne 30, vagy 40 mulva jövedelmezőbb a gyümölcs, vagy a szőlő, mint a

kalászos, vagy kapásnövény, te ne merj gyümölcsfát, vagy szőlőt telepíteni, mert azt én sohse tettem.

A múltat, mint talajt, a ma szántó-vetői forgatják. Tarthatnak talajvizsgálatot. A hiányzó táperőket pótolhatják mesterségesen is. A múlt, ha a holdban, vagy a föld mélyén lenne, akkor nem volna semmi közöm hozzá, de mivel a lábam alatt van, az én munkaterem, sőt bőtermést igénylő szántóföldem: ezért szántom, vágom, trágyázom.

Mintahogy a múlt nem egy szép levélben írja le nekem, hogy: Kedves Izé, én még élek és Te is méltóztassál úgy tenni, mintha élnél stb. . . . hanem úgy, hogy rossz vagyok és apám elfenekel, az tán hat éves koromban akarva nemakarva iskolába kell mennem; latint, számtan fizikát akkor is kell tanulnom, ha pap leszek, tudomásul kell vennem a kenyérkeresés kötelezettségét, mert megéhezem. . . nekünk is így kell felelnünk a múlt szavára, így kell megköszönnünk a köszönendőket. A múltat mindenki megérti, aki a jövőt a jelenben munkálja. Az ilyet az eltévedéstől nem a múlt ismerete és méltatása fogja megóvni, hanem az, aki a múltnak is, a jelennek is, a jövőnek is szabados Ura.

Egy történést köthet az, hogy a tényeket saját korukban vizsgálja és méltassa, de a jelenben élő, jövőt akaró ifjút nem. Amott lehet fegyver az objektivitás, de itt nekem szubjektivitás kell. Az ifjú nem lehet másoló. Irhat az apja tollszárával, merithet még kalamárisából is, de ne másolja annak már leírt írásait. Az Úr Isten nem azért támaszt fiaikat, hogy azok telesírják az apák kiszáradt tintás-üvegeit hamis hálakönnnyekkel.

Az igazi apák azt mondják: fiam! — légy különb, mint én. Nem azt kívánják ezzel, hogy az egész életen gazemberezzék őket, hanem azt, hogy — a szebb jövő elérése érdekében — mindig legyen bennük egy kis szent elégtelenség a múlttal szemben.

Amire a múlt biztat, azt a jövő egyenesen igényli. A forradalmi ifjúból úgy lesz munkás férfi, hogy a múlt ülőjén a jövő kalapácsa azzá formálja. Amit a múlt csak megenged és lehetővé tesz, a jövő még azt is kikényszeríti. Megedzett, mázsás ülőkön is vannak kalapácsnyomok

Nem tudom félteni a múltat sem magantól, sem mástól; a múlt, míg erő lesz benne, megvédi magát és bizonyosságot tesz életformáló hatalmáról. Az én ideálom az az ifjúság, amelyik a jövőtől fél, amelyik a jövőt többnek tartja mindennél és így több erővel is akar annak elébmenni.

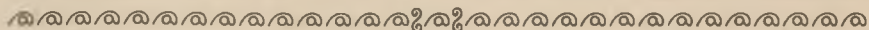
Nem elméleti kérdés ez, hanem csupa életbevágó gyakorlati dolog.

Nem hiszem azt, hogy az újesztendő csak annyit követelne tőlem, hogy ne 1927-et, hanem 1928-at írjak. Nem hiszem azt, hogy ami jó volt tegnap, biztosan jó lesz ma is. Minden szónak, minden tettnek időszerűnek, aktuálisnak kell lenni. Egyetlen örök, minden idők számára aktuális érték van a világon: az Ige és az sem e világból való. Nem lehet úgy prédikálni és csak annyit dolgozni háború után, mint lehetett előtte. Nem lehet a világ keresztyénsége ez éven csak annyi,

mint tavaly volt. Tudomást kell vennünk arról, hogy az idő halad, hogy az igények nem annyira változnak, mint inkább nőnek és hogy a múltnak is az a legnagyobb kötelezése, hogy a jövő igényeljen.

Igaz, hogy mindezt írni, beszélni nem elég. Minden ilyen írás tett nélkül törvénytelen származású De mégis törvényesíthető ... Mert talán sokszor az írás, a beszéd is tett, vagy még ennél is több: tenniakarás.

Daranyi Lajos.

Futórózsák alatt.

Selma Lagerlöf *

Szeretném, ha azok, akikkel együtt töltöttem a nyarat, e soraimat mind elolvasnák. Most, hogy reánk ereszkedett a köd és megnyúltak az éjszakák hadd vezetném vissza gondolataikat a ragyogó, meleg nyárba.

Mindenekelőtt szeretném eszükbe juttatni a futórózsálgaszt, mely körülölelte a verendánkat, a lugas piros, csipkészsírmű virágait s a bengálrózsa finom lombfonadékát, mely napfényen és holdvilágban sötét árnyékot vetett a sűrű kőpadlatra.

Más nyarak virágos völgyekre, nyírfaerdőkre, kőkénybokrokra emlékeztetnek engem, ez a nyár azonban a futórózsa nyara volt. Színes, bájos bimbói, melyek sem a szelet, sem az esőt nem állták, lengén himbálózó világoszöld levelei, mélyrehajolt törzse, virágának győzedelmes bősége, a körötte vidáman hemzsegő bogárka rajok, mind, mind itt kísértének még s elevenednek meg előttem teljes pompájukban, valahányszor visszagondolok a nyárra, erre a drága meghítt nyárra.

Most, hogy itt a munka ideje, sokszor megkérdek tőlem, mivel töltöttem el a nyaramat. Ilyenkor minden más elmúlik emlékezetemből s úgy ködlik, mintha bizony csak ültem volna, napról napra, künn a verendán a futórózsák alatt s szíttam volna az illatot s a nap sugárt. Hogy mit dolgoztam? Ó, hát néztem, hogyan dolgoznak mások.

Volt ott egy kis méhecske, ott dolgozott az reggeltől napestig, estétől hajnalhasadásig. A puha, zöld levelekből ki-ki vágott magának éles csápjaival egy kis lapocskát, összegöngyölgette, akár egy valószínű szőnyeget s drága terhét jól magához szorítva kiröppent véle a kerthe, megtelepedett egy vén fatönkön, majd ennek lyukaiba, odvas repedéseibe ereszkedett alá, hogy valami titkos zugot keressen magának. Ennek titokzatos mélyén, ahová sem a szúnyog, sem a százlábú nem merészkedett le, kiterítette zöld levéltekercsét s az egyetlen padlatra a legszebb zöld szőnyegként borította. S mikor a padlót már befedte, akkor visszazállt a méhecske új levélért, hogy

* A világirodalom ma is élő és dolgozó legnagyobb nőírója, a svédek Nobeldíj-nyertes büszkesége, a tiszta skandináv szellem reprezentánsa. Nagy munkái: Gösta Berling, Jerusalemban, Marbacka, A számkivetett stb. Magyarúl is megjelentek. (Franklin, Genius.)

feldíszítse zugának a falait is véle s oly gyorsan és serényen dolgozott, hogy nemsokára nem akadt egyetlen levél sem a rózsalugasom, melyen ne lett volna egy kis kerek lék, jelentvén, hogy neki is hozzá kellett járúlnia a kis otthon-odu kicsinosításához.

Egy szép napon aztán más munkába fogott a méhecske. Bele fúrta magát mélyen a futórózsák csipkés szirmai közé, felszított és ivott mindent, amit csak tudott ebben a bájos fogadóban s mikor a kis szája már telve volt, akkor visszaröppent a vén fatönk irányába, bi zonyára azért, hogy megtöltse kis frissen tapétázott kamaráját a legfinomabb mézzel.

De a méhecske nemcsak egymaga dolgozott a rózsalugasomban. Megtelepedett ott egy pók is, egy szegény, magános pók. nagyobb, mint amelyeket valaha is láttam. Halavány aranypiros volt, hátán egy pontozott kereszt, a lába nyolc, a széle mindnek egyformán piros fehér. Ó, csak láttatok volna a hálóját! Minden szála a legnagyobb pontossággal volt kimérve, kezdve a szélsőktől, melyek csak akasztékül szolgáltak, mind a legbelső finom selyemszálakig. Ó, ha láttatok volna, hogy kúszott végig a vékony szálakon, hogy elcsípijen egy-egy legyet, vagy hogy elfoglalja trónusát a háló közepén, mozdulatlanul, türelmesen, órákhosszat várakozva.

Ezt a nagy aranypiros pókot okos türelmességéért igen megszerettem. Mindennap megvolt a maga kis összetűközése a méhecskével. A méhecske útja közvetlenül mellette vitt el s így minduntalan beleakadt a hálójába. Persze ilyenkor rögtön zúgni, forgolódni kezdi a kis bolond, aminek természetesen az lett a következménye, hogy lába szárnya mindjobban belegabalyodott a háló szövevényébe.

S mikor a kis méh már holtrafáradt, akkor lassan, kúszva megindult feléje a pók. Tiszteletteljes távolságban megállapodott s előkelő, pirosszegélyű lábai egyikének hegyével meg meglökte a méhecskét, úgy, hogy az mind tovább s tovább hemperedett a szövevényben. S mikor a kis méh fáradtabban bár, de megint zúgni és pörögni kezdett, újból kapott egy gyengéd taszítást, azután megint egyet, míg végre oly eszeveszetten kezdett pörögni, mint a bűgőcsiga s olyannyira feldühödött, hogy szinte nem bírta magával. De míg hánykolódott, a háló száalai mind jobban s jobban közéjebogozódtak, végre annyira megfeszültek, hogy egy pattanás, s a méhecske lezuhant a földre. Nos, a vén pók sem akart egyebet.

Ezt a mutatványt napról-napra eljátszották nekem, míg csak munkája akadt a kis méhnek a rózsalugasban. A méhecske sem tanult meg óvakodni a pókhálótól, de a pók sem mutatott soha haragot vagy türelmetlenséget. Én mind a kettőt igazán megszerettem, a heves kis munkást is, meg a savóvérű óriási vadászt is.

Nagy események a mi rózsás kis udvarunkban nem igen történtek. A lugason túl egy kis tó viszonzta a nap mosolyát. Olyan kicsi volt, hogy szinte igazándi hullámot sem tudott verni a tükrén soha. De néha, ha valami titokzatos szél belekapott, akkor ezer apró szikrában pattogni kezdett, habjainak taraja úgy csillogott, mintha belül tűzzel lett volna telve. Itt teltek nyári napjaim. Bizony nem is

volt szükség valami nagy dologra, hogy nekünk örömet okozzon. Egy szál virág, egy madárka órákra való jókedvet öntött belénk, a kis méhről nem is szólva. Sohase felejttem el, micsoda szívbeli gyönyörűséget okozott egyszer nékem.

Egy alkalommal mint mindig, megint beleakadt a pókhálóba és mint mindig, megint a pók sietett a segítségére. De most az egyszer olyannyira belegabalyodott, hogy kimondhatatlan soká kellett pörögnie s szinte félholtan repült tovább útjára. Odahajoltam, hogy megnézzem, esett e nagy kár a pókhálón. Persze, hogy nem esett, ellenben a szövédéken egy kicsiny sárga férget láttam himbálózni, egy csupahas, csupacsáp kis férget. Egészen megrázkódtam, bizony megrázkódtam láttára.

De hát nem ismertem én eddig ennek a bogárnak a bábját, mely ezerszámra rejtőzik a virágok szirma alá? Hát nem ismertem én eddig s most csudálom csak meg itt ezt a szívtelen élősdit, amely íme vár, vár türelmesen, akár hétszámra is, míg végre jő egy méhecske, melynek aranyosfekete prémjébe bújhatik? Bizony, hallottam én már az ő gyűlöletes ügyességéről, hogy majd mikor a kis kamaráépítő már megtöltötte egy kamaráját mézzel s elhelyezte benne a tojását, amelyből egykor majd a kis kamarácska és a méz jogos ura fog kikelni, akkor odasomfordál szépen a tojáshoz s odatelepszik melléje ügyesen himbálózva, mert ha belesülyednének a mézbe, mindketten megfulladnának. S majd ha a méhecske zöld fedelet borított a bölcsőre s óvatosan betakargatta véle a kicsinyét, akkor ez a sárga báb feltöri a csápjával a tojáshéjat, a tartalmát felfalja, a héját pedig ladiknak használja a puha méztavon.

S a kis gyámoltalan sárgaság lassanként megkövéredik és megnő, tud már úszni a mézen maga is, eszik is belőle s mire eljő az ideje, egy csúf nüntike bogár mászik majd elő a kamarácskából.

S az én kis méhecském, az én szorgalmas kis méhecském egy ilyen sárga, kéretlen vendéget hordozott a prémjében! Hanem most aztán, míg a pók pörgette őket, a báb nem tudott elég erősen fogózni, kiesett a méhecske prémjéből, beleakadt a háló szövvényébe, s lám a nagy aranypiros kúszik is már feléje s beledöfi mérges fulánkját. A pondró egy szempillantás alatt élettelen, üres hulla.

Mikor a méhecske visszafelé tartott, zümmögése zengett, mint az élet himnusza:

Ó, be szép vagy, élet! — zengte. Köszönöm néked, hogy soromat boldog munkában szabta meg, virágok között, napsugárban. Köszönöm, hogy élvezhetlek aggodalmaskodás és félelem nélkül. Tudom én jól, hogy vannak gyilkos pókok és rabló bogarak is, de enyém a vidám munka és a mosolygó gondtalanság. Ó be szép vagy élet, be szép vagy, boldog jelen!

Svédből fordította: Szathmáry Lajos.

A legnagyobb hiba: nem lenni a hibáknak tudatában.

Carlyle.

Rezignáció! . . .

Valami fojtott bánat jár velem,
Titokba dermedt néma küzdelem.

Ezernyi álom, színes fénycsoda . . .
Szíveken gázolsz, mégsem érsz oda.

Sikongat lelked, mint a vészharang
Echóz a fantom: óh, mi dőre hang! . . .

Hiszed vakon, hogy mindent el sodorsz,
S utadba áll a céda bamba Sors.

Mikor Istenként imádod magad.
Sóhajnál gyengébb kiáltó szavad.

Hiába minden: Hatalom, Erő,
Ha Cél és Eszme nem világverő!

Fűthet a Tervek végtelen sora,
Ha arcul csap a Végzet ostora . . .

És büszkélkedsz még hitvány földi por,
Hogy ember vagy . . . s egy féreg elliptor? . . .

Repülni vágyunk mind, miként a sas
És Mélybe dönt a csábító Magas . . .

Világok sorsát forgatja kezünk
S az életsajkán rosszul evezünk . . .

Öklözhet, sújthat száz meg száz kudarc.
Jaj, bösz riadtan újra áll a harc.

Lehetsz rajongott, áldott, szűzi Jó
Rád döbben egyszer a szörnyű Való . . . .

Ki dicshimnusszal glóriáz, övez,
Legelső lesz majd, aki megkövez . . .

Az É't bánt és nem tudom mi fáj:
. . *Ma koldus vagy és holnap tán király! . . .*

Farkasfalvi Mauks László.

Karácsony estjén.

Irta: *Kizák László* VII. o. t.

A kis Miki apja rekedthangú, italszerető, a munkában és szenvedésekben megkérgesedett szívű szegény favágó volt. Kis, füstös havasi kalibában laktak, mely mögött kis ketrecke fekszik, melynek kerítése a világ vége. A kert végén egy kis dísztelen hant emelkedett, alatta volt eltemetve Miki édesanyja, ki nemrég költözött el az élők sorából. gyógyíthatatlan bűt és négy kis árvát hagyva maga után.

Bizony: az árvák közül a legnagyobb is apró legényke volt még: a kis Miki, de azért ő helyettesítette kisebb testvérei mellett a hiányzó anyát. Fésülte, tisztogatta a két nagyobbikat s a testvéri szeretet egész melegével védte, ha valamelyik kötekedő siheder öklét emelte rájuk. Órákon keresztül csittította a legkisebket, ezt a magával tehetetlen, síró kis csecsemőt, ki rozzant, repedezett ócska kenyérsütő teknőjében piros-csíkos, hasadozott rongyai közt olyan közönyösen hordozta szét szemeit a nyomorúlt viskó ütött kopott bútorzatán.

Most, hogy Karácsony szent ünnepe beköszöntött, a szegény favágó elkövetett mindent, csak hogy pénzhez jusson. Kivágott a havasok oldalából pár szál fiatal fenyőfát, aztán összeróva sebtiben egy gyalogszánkát, ráhelyezte a fenyőgallyakat s a körülötte ténfergő, a hidegtől vörös kezeit fújkaló Mikihez így szólt:

— Ide figyelj! Ezekkel bemégy a városba, eladod, hogy legyen mit ennünk holnapra. Hanem gyorsan járj! És nehogy ácsorogj. Én itthon foglak várni. Értetted?

Miki egykedvűleg bölintott. Fekete apró, tágra nyílt szemei érzéstelenül bámészkodtak a semmiségbe, mint egy gép, mint egy sorsával megbékélt igavonó állat megragadta a szánra vetett kötelet s keskeny, gyenge vállait nekifeszítve, nagyot rántott a csuszó alkotmányon, mely nyikorogva mozdult meg helyéről.

Az éjjel eselt hó friss, szűz réteggel borította be a földet. A gyermek bátran nekiindult a szakadatlan, egyforma, végtelennek látszó, fehér hómezőnek, melyen keresztül kellett törtetnie, hogy a városba érjen. Az eltévedéstől nem félt, hisz apjával sokszor megjárta ezt az utat, mikor valamiért a városba kellett menniök.

Esteli 7 óra felé járt már, de Miki ártatlan gyermek-kedélye nem ismerte a félést. Pici hósípkáját mélyen a szemébe és fülére húzva, az erőlködéstől meggörnyedt háttal csak oly gyorsan haladt előre, mintha semmi fáradságot sem érezne. A csipős, friss idő legyőzte minden álomosságát s pici, de szapora léptekkel tartott a város felé, melynek lámpái már kezdtek feltűnedezni, míg kis gyalogszánkája ezalatt vígan szántotta utáta a fehér szőnyeget.

Még csak néhány lépés és útja céljához ért. Egyszerre élénk látvány tárult a csodálkozástól karikákba futott szeme elé. Autók robbogtak el mellette fülsértő túlköléssel, kocsik szaladgáltak összevissza, a fényes kirakatok előtt járókelők zibongtak, tolongtak, jobbra-balra, villamos szágúldott el mellette hatalmas csillingeléssel, megtömve hazasiető, boldog emberekkel, a raktárak előtt szüntelenül

robog a sok teherhordó vonat prüszkölve, fújva, füttyülve; zakatolva búknak le a földalatti alagutakba, hogy azután ott robogjanak el a házak fölött a szédítő magasba épített hidakon. Minden felé káprázatos sürgés-forgás. Fűlsiketítő hangversenye a lázas, pihenést nem ismerő életnek!

Miki kábultan állott a nagy zűr zavar közepette. Azt sem tudta merre vesse szemét. A járókelők innen is — túl is lökdösték. kicsibe műt. hogy el nem söpörte az áradat kicsi szánjával együtt, mely vidáman szántotta maga mögött a még el nem tisztított mély havat.

Igy haladt tovább, bámúlva a fényes kirakatokat, melyek csak úgy pompáztak a szebbnél-szebb tárgyaktól, mikor egy gyönyörű, roppant nagy kivilágított templom elé ért, honnan elbűvölő orgonahangok szűrődtek ki, míg az oltár felgyűjtött ezernyi gyertyái kivetették fényöket a járdakövezetre. Mindenáron megakarta nézni. hisz ilyen még sohasem látott odafönt a havasok között. Szánját egy gyanús külsejű sihederre bízta, ő maga belépett a templomba s a legközelebbi sarokba letérdelt.

Szinte szédelgett a fénytől, a miséző papok csillogó öltözetétől, a tömjén illatától s lehunyt szemmel gyönyörködve hallgatta az orgona mély bűgását, melyre úgy tetszett neki, mintha a falak is megremegnének.

A roppant néptömeg kezdett kifelé tódulni s Miki hiába küzdött az ember áradattal, az magával sodorta. Csak egy előkelő úr pártfogásának köszönhetette, ki karjával csinált utat neki, hogy a kíméletlen tömeg agyon nem szorította.

Kiérve a szabadba mélyet lélezett, majd sietve a gyalogszánkája felé indult, de a fél úton ijedten megállt, a szán — eltűnt; s vele együtt a siheder is.

Miki homlokán hideg verejtékcseppek ütődtek ki. Mit tegyen? Hol keresse? Hova menjen? Merészkedhet-e apja szigorú arca elé, ki eddig is türelmetlenül várta?

Valami görcsös fájdalom szorította össze a torkát Sírní szeretett volna, de csak tagolatlan hangok jöttek ki a szájából. Itt állt egyedül a roppant házak pusztaságában, nem tudta merre forduljon, nem tudta mihez kezdjen. Vigaszt-keresően nézett fel az égre, de ott is csak lustán gomolygó lomha fellegeteket látott.

— Ezalatt erősen kezdett havazni.

Órákig járt-kelt a népes utakon, a nyüzsgő boltok előtt, benézett a bérházak sötét udvaraira. Mind hiába

S a hó csak hullott tovább, szakadatlanul s a sűrű pelyhekben egy gyámoltalan, gyenge lélek sírva kérdezősködött Vörösre csipett kezei, szederjes orcája részvétre gerjesztett, de kis szánkáját nem látta senki sem. Egy előkelő úr megszánta s egy vadonatúj ezüst koronát csúsztatott a markába

Ma este először fájni kezdett. Fáradtan támaszkodott egy gázlámpa oldalához és nézte, hogy szemei már belesajdultak, a hópelyhek zajtalan hullását. Mily sebesen járnak körbe s lökdönek széjjel, hogy

újra közeledjenek. Mily eszeveszetten forognak a levegőben, bukfencet hánynak s hahaha, a forgószél mint szórja széjjel őket a semmisségbe.

Milyen furcsa! Szédült, vagy csak a merő nézés okozta, de úgy tetszett neki, mintha az édes anyja feje, — egy fehér pontocska — is ott lebegne, ott keringene körül és hívná hogy fogja meg, de a kósza szél mindig elfújta előle hiába ugrott utána, az sebesen forgott, mintha gép kereke lenne. Úgy!.. Csak rajta... Hirtelen erős ütést érez a fején, ugyan akkor robogást és a kocsis „haló“ kiáltását hallja. Aztán mintha sokan gyűlnének köréje egy pillanat alatt s egyik fölkiáltana: „szegény gyermek“ s aztán... aztán vége, többé semmit se hall.

Mikor ájulásából felocsúdott tiszta ágyban, egy kórházban találta magát. A mécses ringó, apró kanócának rezgő világa mellett egy ápolónőt pillantott meg, vizet kért tőle s remegve mondott köszönetet. Kis idő múlva egy öreg őszhajú, jóságos arcú embert látott feléje hajlani, ki fejét vizsgálta. Akkor érezte, hogy feje s egyik keze tiszta gyolcs pólyába volt burkolva. Az orvos komolyan rázta a fejét s lelkére kötve az ápolónőnek a gyermek gondozását, eltávozott.

Az izgalom annyira megtörte szegény Miki erejét, hogy nagyfokú láz állott be és félrebeszélt. A közeli betegek szomorú arccal nézték a gyermek halálküzdelmét, egy-egy könny pergett le az arcokon, alig mertek lélekezni, nehogy megzavarják az ünnepélyes csendet, mikor egy ártatlan lélek mond búcsút földi hüvelyének.

Elszenderedett. Űde pázsiton játszadozott álmában s úgy látszott néki mintha apró, szárnyas lények repkednék körül s kis gödrös kezecskéikkel egy pompás, terebélyes zöld fenyőfához vezették, melynek zöld ágai meg voltak rakva minden jóval, mit csak gyermeki száj s szem megkívánhat. A fa alatt egy öreg anyóka bólogatott nyájasan s két karját feléje tárta ki. Az anyja volt.

Éjfél tájban felrettent a gyermek. Elkezdett félrebeszélni s megragadva ápolónője hideg kezét, görcsösen a halálverejtéket izzadó homlokához szorította. Majd megnyugodott a lázas beteg s tisztább, csendesebb percek állottak be nála.

Odaintette az ápolónőt, ki leült az ágya szélére s bekötözött fejét kezébe emelte; oly gyöngéden tudott banni vele.

— Csendesen, kedvesen, csendesesen — suttogá.

És Miki kinyitotta piciny markát; benne feküdt a kapott fénylő ezüst, melyet nem veszített el még a szerencsétlenség pillanatában sem, görcsösen szorongatva kezében; nehezen tördelve a szót:

— Vigyétek ezt el édes apámnak... ne... ne haragudjon... nem tettem róla... bocsásson meg...

Kifáradva hanyatlott vissza párnáira a kis fiú, megkönnyebbülve egy nyomasztó tehertől, csillogó szemekkel nézett az ajtó fölött levő feszületre. Imádkozott. Csendesen.

Mi atyánk... ki vagy a mennyekben...

Egyszerre fölemelé fejét a vánkosról, szemeinek ragyogása leír-

hatatlan gyönyört fejezett ki, karjait reszketve terjeszté ki s mintha beszélne valakivel, nehezen, hörögve suttopta:

— Anyám... anyám... látlak ott fönt... nézd... nézd hoz-
zám jön... a kis Jézuska... Ó mennyi angyal.. mily szép...
hívnak, hívnak engemet is... megyek... megyek én is...

E szavakkal hátrarogyott fehér párnáira s egy üdvözült mosollyal bezárta szép szemeit...

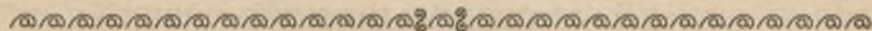
Künn a harangok utolsó kondulásai]rezegnek szét a tájon. A hívek mennek egyenként, csapatostúl a templomba, ma megszületik a Megváltó. Énekük megtörte a gyászba-borúlt szobának magasztos, önfeledt csendjét

Ti, kik odabent állottok, boruljatok le és imádkozzatok csendesen...

Csendesen!

A mécs halvány világa utolsót lobbant... a kis halott pedig ott feküdt mozdulatlan, hidegen.

A harangok odakint újra zúgtak, a hó egyre hülldogált s valahol egy havasi viskóban egy apa s három testvér várja, csak egyre várja a családfenntartó kis Mikit.

Egyleti élet.

I. Rákóczy György-Egyesület.

Gyűléseink megtartása kéthetenkint zavartalanul folyik. Tárgyszorozatainkat éneklés nyitja meg és zárja be s ima, bibliamagyarázat, szavalatok és felolvasások teszik változatosakká. Egyesületünk által ez éven kitűzött pályatételek: 1. Sallustius: Bellum Iugurthinum"-a alakjainak pszichológiai jellemzése. 2 Jézus viszonya és állapota az ó testamentumhoz. 3. Pilátus alakjának, történeti és erkölcsi szempontból való ismertetése. 4. A lélek halhatatlansága a különböző vallásalakokban és temetési szokások. 5. A magyar protestántizmus és katolicizmus egymásra való kölcsönös hatása. 6. Uniós törekvések a magyar protestántizmusban. 7. A para-

dicsom és messiási remény a római költészetben. 8. Krisztus alakja a magyar költészetben. 9. Eredeti vallásos vers és novella. 10. Ambrosyus: „Nun verstumme trauernde Klage“ c. hymnusza. (Műfordítás)

Az „Erdélyi Önképző Körben“ folyik a munka. A Kör eddig 12 gyűlést tartott, ezek közül 10 rendez, kettő pedig ünnepi volt. A gyűlések programja szavalatokból, felolvasásokból, bírálatokból és szabadelőadásokból áll. Az eddig tartott gyűléseknek legkiemelkedőbb és legértékesebb száma Magyar Andornak Herczeg Ferencről tartott szabadelőadása volt, melyben az előadó Herczeg Ferenc költészetét igyekezett a Kör tagjaival megismertetni.

Hirek.

Gyászhirek. *Radácsi György* ny. theol. professor f. hó 11-én követte az örökéletre dec. 27.-én távozó hitvesét, Bálint Erzsébetet. Temetésén a nagyszámú rokonok és tisztelők között felvonult a gimnáziumi ifjúság is, a theológus ifjúság pedig 6 kóruszammal és koszorújával is igyekezett a nagy halott végtisztességét emelni. A Főiskola részéről Marton János professor mondott költői szépségű búcsúbeszédet és Szabó Zoltán mély imádságot. — *Debreczeni Gyula* I. é. th. dec. 19.-én, Ujhelyben, a szülői háznál hosszas betegség után elhunyt. A theol. ifjúságnak Patakon vakációzó tagjai mindnyájunk részvéteinek adtak kifejezést megjelenésükkkel és a Theol. Egylet koszorújával. A tanári kart Szabó Zoltán képviselte, aki Kiss Ernő esperessel és Király Zoltán széniorral együtt végezte a temetési gyászistentiszteletet. — *Maklárny Pap Miklósné*, szül. kisselmeci Achácz Ilona 1928. január 16.-án este, életének 72. évében csöndesen elhunyt. Temetése jan. 18.-án volt. — Áldott legyen emlékezetük!

Főiskolánk tanárai újabb munkásságokkal és megtiszteltetésekkel gyarapították saját jóhírukkal együtt Iskolánk dicsekedését. *Harsányi István* a Magyar Tudományos Akadémia I. osztályának jan. 2.-i ülésén mutatta be felolvasásában Kazinczy levelezésének XXII. kötetét, melyet az Akadémia megbízásából ugyanő gyűjtött össze fáradhatatlan buzgósággal, odaadó munkával. A 255 levél közül 166-t maga a szerkesztő kutatott fel. Az ülés elnöke

a kötet jelentőségét méltatva melegen köszöntötte a tudós szerkesztőt — Dr. Rácz Lajos dec. 17. én tartotta a M. Pedagógiai Társaság ülésén székfoglaló értekezését „Rousseu pedagógiai fejlődése” címen. Elnök megköszönve az előadást átnyújtotta a felolvasónak a rendes tagsági oklevelet. — Elekes Imre közigazgatót, Novák Sándor és Gulyás József dr. főgimnáziumi tanárokat a pataki ref. Egyház f. hó 15.-i közgyűlésén presbytereivé választotta.

Az Akadémiai Ifjúsági Olvasó Egylet idei farsangi *táncmulatságát* előreláthatóan febr. 10.-én rendezi meg. A táncot fényes irodalmi estély előzi meg, amelyre *Áprily Lajost*, a kiváló erdélyi költőt hívjuk, bemutatására pedig Novák Sándor főgimn. tanárt nyertük meg. A műsort B. Szűcs Ferenc főiskolai ének és zenetanár zene-számái és a Kórus énekszámái fogják gazdagítani.

Táborzáró ünnepelyt tartott f. hó 7-én a 134. Hegyaljai Erő, főgimnáziumunk cserkészcsapata. A vegyeskar éneke után Szabó Zoltán, az öregcserkészcsapat parancsnoka mondott duzzadó erejű prológot. A tulajdonképeni műsor a régi diákéletnek az új mellé állítása volt. A régi diákélet jellemzésére a „Gaudeamus igitur” karéneklése és a „Csittvári krónika” előadása szolgált. Stílusos díszletekkel, frappáns előadással a műsor legjobb száma lett. A szünetet — értékes és kedves nyereménytárgyakkal — tombolaverseny töltötte ki. Az új diákélet jellemzését Nagy Barna öregcserkész szavalata nyitotta

meg. Áprily Fiamnak c. költeményét adta elő a legfinomabb hangfestéssel. Utána a cserkészélet legkülönbözőbb képeit láthattuk mozivásznon, vidám nótaszó közben. Majd megjelent a tábor úz mellett az Ige hirdetője: Darányi Lajos személyében, aki Lukács 22. r. 39–46. v. alapján az utolsó éjszaka tábortűzéről beszélt. Imádás után az ünnepély a Himmusszal ért véget. A rendezés főként Szathmáry Lajos gimn. tanár érdeme.

Új bibliaköreinkkel hisszük, hogy döntő lépést tett a keskeny úton a fejlődő pataki diáklélek. Minden szombat este felharsan a zsoldár a gárdákban és közös imádkozás után egy egy teológus, vagy nyolcadikos vezetésével az Írás fölé hajolnak kereső élekkel a pataki diák fejek. Aztán megindul a beszélgetés amely minden estén új szállal fűzi össze a mi életünket Jézus életével. Vezérfonalul a K. I. E. kiadványát használjuk. 1927. dec. 10.-én kezdttük. — legyen ez a nap Isten országában örvendetes dátummá, diadalmas kezdet napjává. Az Úr vigye elkezdett munkáját teljesre mibennünk!

A losonci theol. ifjúság munka programjából örömmel adunk hírt arról az új és nagy áldásokat ígérő vállalkozásról, mely a cseh szlovákiai főiskolás ifjúságot van hivatva a ker. szeretet jegyében összekapcsolni és a közös munka,

közös cél megértésére az ev. szolgálatára elvezetni. Kezdetül: „Egymás terhét hordozzátok“ címen havonként egy gépírásos (10 ív oldalas) lapot bocsátanak közre Prága, Brünn, Pozsony ker. diákjaihoz, amelyben levelek formájában a vallás, irodalom és tudomány problémáiról, világnézeti kérdésekről szóló feleleteiket, aztán bibliai meditációikat továbbítják kereső ifjú lelkekhez. Istennek áldása és a szívek minél nagyobb megértése kísérje munkájokat!

A legációk közül a legnagyobb jövedelmű ismét Putnok 330 P.-vel, a legkisebb Kelemér Gömörszöllös 20 P.-vel.

Február 1.-én és 2.-án, a félévi osztályozások idején, Főgimnáziumunkban a tanítás szünetelni fog. Az *Akadémián* a kollokválások nehéz napjai folynak.

A szintársulat változó anyagi és erkölcsi sikerű előadásait f. hó 19.-én befejezve Tokajba távozik.

Előfizetésüket beküldték: Béky Sándor, Nagyfalu, 5 P. Gutper István, Abaújszántó, 4 P. Hodossy Béla, Sp., 4 P. Illyés Bertalan, Miskolc, 5 P. Komjáthy Aladár, Ózd, 4 P. Maklár Károly, Künhegyes, 8 P. Dr. Németh Gábor, Kispeszt, 4 P. Okruczky Tamás, Bp., 5 P. Racz Ilonka, Bp., 4 P. Rick Éva, Rákospalota, 4 P. N. N. 20 kcs. Tárczy Árpád 4 P. Bódy Dénes 2 P. Horváth János Tokaj 5 P.

„Féljétek és dicsőítsétek az Istent!“

Jel. 14., 7.

Kiadja: a főiskolai Ifjúsági Egylet.

Kiadóhivatali főnök: Bagócsy Lajos 1V. é. hb.

Czeisler Izidor
divatáruháza
Sárospatak
(a Kossuth Lajos-utcán)

Állandó raktár: férfi-, női- és gyermek-harisnyák, zoknik, sapka, kalap, ernyők, katonai cikkek, csipkék, rövid-, és kötöttárúk, illatszer, pipere, férfi- és női fehérneműk.

Csicsery József
cserépkályhaüzeme
Sárospatak

mely Zemplénnvármegyében
a legrégebb és legnagyobb.
∴ Alapítottatott 1902-ben ∴

Készít a sárospataki legfinomabb tűzálló kaolínból a legújabb modern stílusban és kivitelben mindenféle színben és nagyságban cserépkályhákat, kandallókat és takarektűzhelyeket. - Továbbá ócska kályhajavítások, átrákasok vidéken is gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Kályhámért 10 évi jótállást vállalok
Olcsó árak! Előzékeny kiszolgálás!

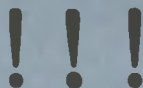
A m. kir. Koronaürség szállítója!

Cím:

Csicsery József, kályhás
Sárospatak

Kitüntetve Budapesten 1920-ban.

Koncz Ferenc
angol és francia cipész
Sárospatak,
(a református templomközben)

Megrendelésre készít elsőrendű férfi és női cipőket, csizmákat, varrott és szegezett talppal a leg-egyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig, melyekből állandó raktára is van. csakis elsőrendű anyagból, szolid árak mellett. Javítások gyorsan és gondosan eszközöltetnek.

Ifj. Szepessy István

CUKRÁSZDÁJA
SÁROSPATAK,
(a ref. főiskola mellett).

Vállal: lakodalmi-, alkalmi torta és egyéb cukrászsüteményeket.

Vidéki rendelések posta útján rendelve is a legpontosabban eszközöltetnek.

Rádió állomás.

Vidékiek találkozóhelye!

Legszebb ajándéktárgyak nagy választékban!

Joggal mondja az angol:
'Time Is Money'
(Az idő pénz.)

FONTOS Önnek, hogy tudja a pontos időt?

Keressen fel még ma és **kérje az „én” órámat** 3 hónapi próbaidőre. Meg fog győződni arról, hogy lehet olcsón és mégis **megbízhatóan pontos órája.**

Órák, mindennemű ékszerek, díszlángyak, **valódi ezüst** evőkészletek **kedvező részletfizetési feltételek** mellett kaphatók.

Spitz Pál

órák és ékszerész, Sárospatak.

Vidékre **választékok** készséggel küldök!!
Varrógépek és kerékpárok gyári raktára!

Fodrász-

és borbélymunkák

legpontosabban eszközöletnek

Sárospatak.

☞ a Patikaközben. ☞

Dobozy István

*a diákság felkarolt borbély és fodrász-
mesterének modern műtermében.*

40 év óta áll fenn

**id. Szepessy István
sütődéje.**

Sárospatak legrégebb, legked-
veltebb péküzlete.

Minden nap friss

péksütemények,
fehér és barna kenyerek.

Nyomatott a ref. főiskola könyvnyomdájában Sárospatakon.